మహానిఘంటువు నిర్మాణమే జీవితాశయం

- గీటురాయి ప్రతినిధి

దాదాపు పాతికేళ్ళుగా ఆయన తెలుగు భాషాభివృద్ధి, అధికార భాషగా అమలయ్యేందుకు అనుసరించాల్సిన విధానాలు, ఎక్కడ ఎందుకు అధికార భాషగా తెలుగు పటిష్టంగా అమలవడం లేదు? అన్న అంశాలపై సమగ్రంగా అధ్యయనం చేస్తున్నారు. తానో ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అయినా, భాషాభివృద్ధి, భాష పరిరక్షణలపై తనకున్న ప్రత్యేక ఆసక్తితో తెలుగు భాష గురించి, రాష్ట్రంలో అధికార భాషగా తెలుగు అమలు గురించి ఎంతో సమాచారాన్ని ప్రోది చేశారు. తాను సేకరించిన సమాచారాన్ని ఎప్పటికప్పుడు తులనాత్మక విశ్లేషణ చేస్తూ, తప్పొప్పుల్ని సరిచూసుకుంటూ, ఆయా విషయాల్ని గ్రంథంగా మలిచారు. 'అధికార భాషగా తెలుగు అమలవ్వాలంటే?!' శీర్షికతో వెలువడిన ఆ పుస్తకం పలువురు విజ్ఞుల్ని, భాషాభిమానుల్ని ఆకట్టుకుంది. ప్రభుత్వోద్యోగి అయినా తెలుగు భాష వీరాభిమానిగా ఆయన చేస్తున్న భాషా సేవ అందర్నీ ఆకట్టుకుంటోంది. ఇటీవలే రాష్ట్ర అధికార భాషా సంఘం ఆయన సేవల్ని గుర్తించి 'అధికార భాషను సమర్థంగా అమలుచేస్తున్న ఉత్తమ అధికారి' పురస్కారంతో సత్కరించింది కూడా. తెలుగు భాష, సంస్కృతి, తెలుగు జాతి సంప్రదాయాలంటే ప్రాణం పెట్టే ఆయనే... విశాఖపట్నం స్పెషల్ డిప్యూటీ కలెక్టర్ నూర్‌భాషా రహంతుల్లా. ప్రస్తుతం ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఇంగ్లీషు అంతర్జాతీయ భాషగా మారి ప్రాంతీయ, దేశ భాషల్ని మింగేస్తున్న నేపథ్యంలో తెలుగు భాష పరిరక్షణ, అభివృద్ధి తదితర అంశాలపై ఆయన స్పందన ఇది...

ప్రశ్న: **మాతృభాష పరిరక్షణ కోసం పాతికేళ్ళుగా ఉద్యమం చేసేంత ఆసక్తి, స్ఫూర్తి మీకు ఎప్పుడు ఎలా కలిగాయి?**

జవాబు: నాకు చిన్నప్పటి నుంచి తెలుగు అంటే ప్రత్యేక అభిమానం. నా చదువంతా తెలుగు మీడియంలోనే చదివా. నా మాతృ భాష తెలుగు. ఉర్దూ, ఇతర భాషలేవీ రావు. నా తల్లి నాకెంత ఇష్టమో.. నా తల్లి భాష నాకు అంత ఇష్టం. ఆ భాషంటే నాకెంతో ప్రాణం. ఎక్కడికి వెళ్ళినా గత్యంతరం లేని స్థితిలో ఇంగ్లీషు మాట్లాడటం పలు సందర్భాల్లో ఎంతో బాధ కల్గించేది. ఆ బాధ, తీయనైన తెలుగు భాషను మింగేస్తున్న ఇతర భాషల ఆధిపత్యంపై అసంతృప్తి, ఆవేదనల నుంచే భాషాభివృద్ధి, పరిరక్షణకు ఏదో చేయాలన్న తపన జనించింది. పదో తరగతి స్కాలర్‌షిప్ దరఖాస్తుల నుంచి జీవితంలో అన్ని దశల్లోనూ ఇంగ్లీషు ప్రమేయం నన్ను ఎంతగానో బాధించింది. అదే చివరికిలా తెలుగు భాష ప్రేమికుడిగా మారేందుకు స్ఫూర్తినిచ్చింది.

ప్రశ్న: **ఇన్నేళ్ళలో మీ ప్రయత్నాలు విజయవంతం అయ్యాయని భావిస్తున్నారా?**

జ: అసలిది యుద్ధమేకాదు కాబట్టి విజయం-పరాజయం వంటి ప్రశ్నేలే లేవు. నా వరకూ నా వ్యక్తిగతంగా ఇది సాధించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుని ఏదీ చెయ్యలేదు. విజయమా? అనేది కచ్చితంగా చెప్పలేను గానీ, మొదట్లో తిరస్కరించినవాళ్ళు, అవహేళన చేసినవాళ్ళు సైతం నేడు నన్ను మంచి పని చేస్తున్నావ్ అంటూ ప్రోత్సహిస్తున్నారు. మరింత చురుగ్గా పనిచేయమని వెన్ను తడుతున్నారు. ప్రస్తుతానికి ఇది నాకెంతో స్ఫూర్తినిస్తోంది. అయినా నా ప్రయత్నమల్లా తెలుగు భాషను బతికించండి... అనే అభ్యర్థినే తప్ప మరేం లేదు. తెలుగు భాషను ఉజ్వలంగా, సమాజం దృష్టిలో సమున్నతమైన భాషగా నిలబెట్టాలన్నదే నా అభిలాష. ఇందుకు సమాజంలోని ప్రతి ఒక్కరూ... ప్రత్యేకించి తెలుగు ప్రజలంతా నడుం బిగించాలని అభ్యర్థిస్తున్నా.

ప్రశ్న: **మాతృభాష పరిరక్షణతో సమాజాభివృద్ధి జరుగుతుందంటారా? నిజమేనా? అయితే ఎలా?**

జ: తప్పకుండా మాతృభాషాభివృద్ధితో సమాజాభివృద్ధి జరుగుతుంది. ఎలా అంటే మానవ సమాజావసరాలూ, సాంఘిక సంక్షేమం, జాతి అవసరాలు ఆయా మాతృభాషల్లో చెప్పినంత స్పష్టంగా ఇతర (పరాయి) భాషల్లో చెప్పలేం. పరుగులు పెడుతున్న ప్రపంచాభివృద్ధితో పోల్చితే... మాతృభాషలో భావ వ్యక్తీకరణ స్వేచ్ఛగా చేయలేకపోతున్నందున తెలుగు ప్రజల్లో అభివృద్ధి అంతగా జరుగలేదనే

చెప్పాలి. మాతృభాషలో భావవ్యక్తీకరణ జరగక పోతే మనిషి ఆలోచనలు వికసించవు. అభివృద్ధి జరుగదు. ఉదాహరణకు కోర్టుల్లో వాద ప్రతివాదనలు, తీర్పులు వంటివన్నీ ఇంగ్లీషులో జరగటం వల్ల న్యాయమూర్తులకు-బాధితులు, ముద్దాయిలకు మధ్య లాయర్లు కేవలం దుబాసీల పాత్రకే పరిమితం కావాల్సి వస్తోంది. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లోనూ ఇదే పరిస్థితి నెలకొంది. ఆయా శాస్త్రాలు, మేధావుల బోధనలు అన్నీ ఇంగ్లీషులో జరుగుతుండటంతో ఆ విజ్ఞానమేదీ సామాన్యులకు సరిగా అందటం లేదు. మాతృభాషని వదిలేసి పరాయి భాషలో భావవ్యక్తీకరణ జరిగినంత కాలం సమాజాభివృద్ధి అనుకున్నంతగా సాగదు. రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలాం చెప్పినట్లుగా 'విద్యార్థుల గ్రాహ్యతకు, భావ వ్యక్తీకరణకు మాతృభాష కీలకం. మాతృభాషలో విద్య నేర్వడం, నేర్పడం ఎంతో సులభం అన్న అంశాన్ని నేను మనఃస్ఫూర్తిగా నమ్ముతా.

ప్రశ్న: తెలుగు అధికారభాషగా అమలు కావటానికి ఉన్నతాధికారులే ఆటంకమన్న వాదనలున్నాయి. మీరేమంటారు?

జ: వ్యక్తులుగా ఏ ఉన్నతాధికారి తెలుగు అధికార భాషగా అమలయ్యేందుకు ఆటంకమని నేను అనుకోను. వ్యవస్థలో ఉన్నతాధికారులు అధికార భాష తెలుగును పక్కాగా అమలు చేయటంలో కొన్ని ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. ఆ ఇబ్బందులు- సమస్యల్ని తొలగించాల్సి వుంది. అలాచేస్తే ఉన్నతాధికారులు అడ్డు.. అన్న అభిప్రాయం తొలగిపోతుంది. రాష్ట్ర ఉన్నతాధికారులు కేవలం కేంద్ర ఉన్నతాధికారులు, ఇతర రాష్ట్రాలతో జరిపే సంప్రదింపులు, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్నీ ఇంగ్లీషులో చేసినా ఫర్వాలేదు. కానీ హైదరాబాద్ నుంచి జిల్లాలకు, రాష్ట్రంలోనే జారీ చేసే ఆదేశాలు మాత్రం తప్పనిసరిగా తెలుగులోనే ఉండాలన్న నిబంధన తేవాలి. ఆ నిబంధన కచ్చితంగా అమలయ్యేలా అధికారభాషా సంఘం (అ.భా.సం) ఒత్తిడి తేవాలి. అప్పుడు అధికారుల పాత్ర పరిమితమై, రాష్ట్రంలో తెలుగు అధికార భాషగా సక్రమంగా అమలవుతుంది.

ప్రశ్న: పాలకుల్లో... పాలితుల్లో... మార్పు ప్రధానంగా ఎవరి నుంచి మొదలవ్వాలి?

జ: ఇద్దరిలోనూ మార్పు మొదలవ్వాలి. యథారాజా తథా ప్రజ... యథా ప్రజా తథా రాజా.... అన్న రెండు వాక్యాలూ నేడు సత్యాలుగానే కనిపిస్తున్నాయి. అధికార భాష అమలు విషయంలో ఎక్కడ ఎవరి ఒత్తిడి సత్ఫలితాలిస్తుందంటే వారే చొరవ చూపటం అవసరం. ప్రస్తుతం అటు పాలకులు, ఇటు పాలితులు ఇరువర్గాలూ మాతృభాష రక్షణకు, అధికార భాషగా తెలుగు అమలుకు చిత్తశుద్ధితో కృషి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

ప్రశ్న: తెలుగు భాష అంతరించి పోదని, పైగా తెలుగు మాట్లాడేవారి సంఖ్య రోజురోజుకీ పెరుగుతోందని... పనీ పాటా లేని వాళ్ళే భాషా పరిరక్షణ పేరుతో హడావుడి చేస్తున్నారని కొందరి విమర్శ. వీరిలోభాషా పండితులూ ఉన్నారు. తెలుగుభాష నిజంగా ప్రమాదంలో పడిందా? లేక ఇది నిజంగా అనవసర ఆందోళనేనా?

జ: అలా ఎందుకు విమర్శిస్తున్నారో ఆ మహా భాషా పండితులే చెప్పాలి మరి! వాళ్ళ దగ్గరేమైనా తెలుగు మాట్లాడేవాళ్ళు క్రమేణా పెరుగుతున్నారన్న డేటా ఏమైనా ఉందా? 2001 జనాభా లెక్కల ఆధారంగానూ, ఐక్య రాజ్యసమితి చేసిన సర్వే ఆధారంగా కూడా తెలుగు భాష ప్రాభవం క్రమేణా తగ్గుతోందని స్పష్టం అయింది. ఏటికేడుగా తెలుగువారి జనాభా పెరుగుతున్నా, భాషగా తెలుగు మాత్రం పూర్వప్రాభవాన్ని కోల్పోతోంది. మరి ఆయా నివేదికల సమాచారాన్ని తెలుగు భాషకు రానున్న ప్రమాదాన్ని ముందుగానే తెలిపే హెచ్చరికలుగా భావించి తదనుగుణంగా చర్యలు చేపట్టడంలో తప్పేం ఉంది? ఒకవేళ భాషా పండితుల విమర్శలే నిజమైతే... అంతకన్నా కావాల్సింది లేదు. కానీ... ఐరాస తదితర అంతర్జాతీయ సంస్థల హెచ్చరికలే నిజమైతే... అమ్మో...! అప్పుడీ భాషా పండితులేం చేస్తారు? అయినా మాతృభాషను విరివిరిగా వినియోగించండి.. భాషను సుసంపన్నంగా, శక్తిమంతంగా తయారు చేయండని చెప్పడం హర్షణీయమే కదా!

ప్రశ్న: రాష్ట్రంలో తెలుగు అధికారభాషగా అమలు కాకపోవటానికి ప్రధాన అవరోధాలు ఏమిటి?

జ: దేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాల మధ్య, ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాల మధ్య సేతు భాష (లింక్ లాంగ్వేజ)గా ఇంగ్లీషు రూపొందడమే అధికార భాషగా తెలుగు అమలుకు ప్రధాన అవరోధంగా కనబడుతోంది. ఆంగ్లం ప్రభావం ముందు ప్రాంతీయ భాషల ప్రాభవం వెలవెలబోతోంది. దీనికి పరిష్కారంగా స్థానికంగా ప్రాంతీయ మాతృభాషల్లో, జాతీయ- అంతర్జాతీయ వ్యవహారాల్లో సేతు భాషల్ని విజ్ఞతతో ప్రయోగించటంలో మెలకువ పాటించాలి. తెలుగును శక్తిమంతంగా వినియోగించేందుకు తగిన పారిభాషిక పదకోశాలు- వాటిని నిత్యం నవీకరించకపోవడం రెండో ప్రధాన

"తండ్రి తన సంతానానికి బహూకరించే వాటన్నింటిలో శ్రేష్ఠమయిన కానుక ఉత్తమమైన చదువు సంస్కారాలే."(ముష్కాత్)
Ph: 253190
IQRA
Estd. 1992
High School
Urdu Medium
(Recognised by Govt. Of A.P.)
Opp. Bus Depot. Main Road,
KORATLA
We are glad to inform that Iqra has achived 100% SSC Results continously.

సమస్య. ఇక తెలుగు రాతకు సంబంధించి అన్నిచోట్లా, అందరికీ సులభంగా అందు బాటులో ఉండే తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్‌ను అభివృద్ధి చేయకపోవడం మూడో అవరోధం. ప్రధా నంగా ఈ మూడు అడ్డంకులూ తెలుగు అమలును నిరోధిస్తున్నాయి.

ప్రశ్న: ప్రపంచీకరణ పవనాలు ఉధృతంగా వీచే నేటి తరుణంలో పిల్లలు తెలుగు మాధ్యమంలో చదివి నెగ్గుకురాగలరా? ఉద్యోగ ఉపాధి అవ కాశాల్లో వెనుకబడి పోరా?

జ: విషయ పరిజ్ఞానం, భాషా పాండిత్యాలు రెండు వేర్వేరు అంశాలు. రెంటిల్లోనూ ప్రావీణ్యం అభిలషణీయం. కానీ ప్రస్తుతం విషయ పరిజ్ఞానాన్ని పట్టించుకోకుండా, కేవలం భాషా పరిజ్ఞానంపై అంతర్జాతీయంగా విద్యా, ఉపాధి అవకాశాలు లభిస్తున్నాయి. ఇది సహజంగానే భావి తరాల్ని పరభాషలవైపు ఆకర్షిస్తోంది. ఉపాధి హామీ లభించే విద్యను నేర్చేందుకు, భావి జీవితానికి భరోసా ఇచ్చే భాషనే నేర్చుకునేందుకు సాధారణ విద్యార్థి ఆసక్తి చూపటం చాలా సహజం. అదే ఇప్పుడు జరుగుతోంది. తల్లిదండ్రుల నుంచి విద్యార్థుల వరకూ ఆంగ్లం బాగా నేర్పితే జీవితం బంగారు బాటన నడుస్తుందని వారిలో నమ్మకం కలిగించారు. అలా కాకుండా తెలుగు భాషలో చదివినా ఉపాధికి ఢోకా లేదన్న భరోసా కలిగిస్తే వాళ్ళంతా మళ్ళీ తెలుగువైపు పరుగు పెడతారు. తెలుగు చదివినా, తెలుగులో చదివినా ఉపాధి తథ్యం అన్న హామీ లభిస్తే, తప్పకుండా మళ్ళీ తెలుగుకు గౌరవస్థానం, అద్వితీయ ఆకర్షణ సమకూరుతాయి. ఇందుకు నేను ఉదాహరణ... ఎలాగంటే... గ్రూప్1 వంటి సర్వీస్ కమిషన్ పరీక్షల్లో అప్పట్లో తెలుగు మాధ్యమంలో డిగ్రీ చదివినవాళ్ళకి అద నంగా ఇచ్చిన 5శాతం ప్రోత్సాహక మార్కుల తోనే నేను అధికారిని అయ్యా... కాబట్టి మళ్ళీ అలాంటి అదనపు ఆకర్షణలు మన మాతృ భాష అభివృద్ధికి చేసాయంగా అందించా లన్నది నా అభిప్రాయం.

ప్రశ్న: ఆధునిక సాంకేతిక అవసరాలకు తగ్గట్టు తెలుగు లిపిలో మార్పులు చేయాలని మీ వ్యాసాల్లో సూచించారు. అది మరింత గందర గోళానికి దారి తీయదా?

జ: ప్రస్తుతమున్న తెలుగు లిపిలో మార్పులు చేయాలన్న స్వర్గీయ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారి అభిప్రాయంతో నేను పూర్తిగా ఏకీ భవిస్తున్నా. నిపుణులు శ్రద్ధ పెడితే ఇందులో గందరగోళమేదీ ఉండదని భావిస్తున్నా. అయితే లిపిని మార్చటం, లేక ఇప్పుడున్న లిపికి అనుగుణమైన సాఫ్ట్‌వేర్‌ను సమకూర్చు కోవడం రెండింటిల్లో ఏదీ సులభం... అనుస రణీయం అనేది ఆలోచించి, ఆ రెండింటిల్లో ఏది చేసినా నాకు సమ్మతమే. మొత్తమ్మీద అంతర్జాతీయంగా ఇప్పుడు ఇంగ్లీషును అంతా ఎంత సులభంగా, ఎంత చౌకగా నేర్చు కుంటున్నారో- వినియోగిస్తున్నారో అంతకన్నా సుల భంగా, చౌకగా తెలుగు భాషను నేర్చుకోవడం, వినియోగించడం జరిగేలా చూడా లన్నదే నా కోరిక.

ప్రశ్న: తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్ తయారీదారుల స్వార్థవైఖరి వల్లే ఆ రంగంలో తెలుగు వాడకం మందగించిందని మీరు విమర్శించటానికి ఆధారాలేమిటి?

జ: ఇంగ్లీషు సాఫ్ట్‌వేర్ అంత సులభంగా విస్తారంగా తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్ దొరకటం లేదు. దీనికి కారణం తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్ తయారీ దారుల ఏకస్వామ్య పోకడలే కారణం. రాష్ట్రంలో అధికార భాషగా తెలుగు పూర్తి స్థాయిలో అమలు అవ్వాలంటే తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్ తయారీదారుల ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం పోవాల్సిందే. తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్ తయారీదారు లంతా కలిసి సాధారణ పౌరులు సైతం సుల భంగా వినియోగించేలా ఒకే తరహా సాఫ్ట్‌వేర్‌ను అభివృద్ధి చేసి చౌకగా అందచేసేందుకు ఉదారంగా ముందుకు రావాలి.

ప్రశ్న: మహా నిఘంటువు తెలుగు భాషావ్యాప్తికి ఏరకంగా దోహదం చేస్తుందని భావిస్తున్నారు?

జ: మహా నిఘంటువు నిర్మాణం తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తప్పకుండా దోహదం చేస్తుంది. ఇప్పటికీ రాష్ట్రంలోని భిన్న ప్రాంతాల్లోని ప్రజల తెలుగు మాండలికాలు, ఆయా ప్రాంతాలకు మాత్రమే పరిమితమైన కొన్ని వేల ప్రత్యేక పదాలు ఇప్పుడున్న నిఘంటు వుల్లో లేవు. దీంతో ప్రస్తుతమున్న నిఘంటు వులు కొంతమేరకే ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఆయా కొత్త పదాలన్నింటినీ సేకరించి, వరుస క్రమంలో పేర్చి కొత్తగా మహా నిఘంటువు నిర్మాణం చేస్తేఎంతో ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

ఉదా: కొల్లేరు ప్రాంతంలో పదుల సంఖ్యలో చేపల పేర్లు వాడుకలో ఉన్నాయి. అలాగే ఇతర ప్రాంతాల్లో పంటలు, ధాన్యాలపేర్లు కూడా.

ప్రశ్న: ఇన్నేళ్ళలో తెలుగు అధికార భాషా సంఘం ఏం చేసిందని మీ అభిప్రాయం?

జ: ఇన్నేళ్ళల్లో అధికార భాషా సంఘం తెలుగు భాషాభివృద్ధికి ఎంతో కృషి చేస్తూనే ఉంది. కాకుంటే తొలి అ.భా.సం. అధ్యక్షుడు వావి లాల గోపాలకృష్ణయ్య మొదలు ప్రస్తుత

అధ్యక్షుడు ఏబీకే ప్రసాద్ వరకూ అధ్యక్షు లంతా వారి వారి అభిరుచి, ఆసక్తి మేరకు తెలుగు భాషాభివృద్ధికి కృషి చేశారు. ప్రత్యే కించి గత రెండేళ్ళుగా అ.భా.సం మరింత క్రియాశీలకంగా పని చేస్తోంది. న్యాయ స్థానాల్లో తీర్పులు, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అధికార భాష అమలుపై చైతన్య సదస్సుల నిర్వహణ, తెలుగులో ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల (జీవోలు) జారీ వంటి కొన్ని చెప్పుకోదగిన విజయాలు ఈ కాలంలో సాకారం అయ్యాయి.

ప్రశ్న: **తెలుగు భాషా పరిరక్షణలో ప్రసార మాధ్యమాల పాత్ర ఎలా ఉండాలి?**

జ: తెలుగు భాషా పరిరక్షణలో ప్రసార మాధ్య మాలది కీలక పాత్ర. ప్రస్తుతం తెలుగు భాషాభివృద్ధికి 'ఈనాడు' వంటి దినపత్రికలు చిత్తశుద్ధితో పాటుపడుతున్నాయి. తెలుగు టీవీ ఛానెళ్ళు, పత్రికలు తెలుగు భాషను సజీవంగా, బలోపేతంగా నిలిపేందుకు ఎంతో కృషి చేస్తున్నాయి. కార్యాలయాల్లో, ప్రభుత్వాధికారులు తెలుగు సాఫ్ట్‌వేర్ విని యోగంలో పడుతున్న ఇబ్బందుల్ని 'ఈనాడు' వంటి తెలుగు పత్రికలు సునాయాసంగా అధిగమిస్తున్నాయి. ఇలాంటి సులభమైన సాంకేతిక మెలకువల్ని అందరికీ వివరించి,

యధారాజా తథా ప్రజ... యధా ప్రజా తథా రాజా.... అన్న రెండు వాక్యాలూ నేడు సత్యాలుగానే కనిపిస్తున్నాయి. అధికార భాష అమలు విషయంలో ఎక్కడ ఎవరి ఒత్తిడి సత్ఫలితాలిస్తుందంటే వారే చొరవ చూపటం అవసరం. ప్రస్తుతం అటు పాలకులు, ఇటు పాలితులు ఇరువర్గాలూ మాతృభాష రక్షణకు, అధికార భాషగా తెలుగు అమలుకు చిత్త శుద్ధితో కృషి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఆయా సాఫ్ట్‌వేర్‌లను ప్రభుత్వానికి అందించి సాధారణ పౌరులు సైతం ఆయా సాఫ్ట్‌వేర్ లను వినియోగించేలా సాయం చేయాలి. నేడు తెలుగు పత్రికలు ఎన్నో శాస్త్ర సాంకేతిక పదాలకు చక్కటి తెలుగు పదాల్ని వాడు తున్నాయి. తెలుగు పదం లేని చోట కొత్త పదాన్ని సృష్టిస్తున్నాయి. దీన్ని కొనసాగించాలి. పత్రికలు, ఎలక్ట్రానిక్ మీడియాలన్నీ ప్రజల్లో తెలుగు భాషపై అనురక్తిని పెంచేందుకు కృషి చేయాలి. తెలుగుభాష సేవ చేసే వాళ్ళను గుర్తించి వారి పరిచయాలను ప్రచురిస్తే, మరింత మంది ఆ స్ఫూర్తితో తెలుగు భాషాభి మానులుగా మారే అవకాశ ముంది.

ప్రశ్న: **భవిష్యత్తులో మీ భాషోద్యమాన్ని ఎలా విస్త రించదలిచారు?**

జ: తెలుగు భాష అభివృద్ధి, పరిరక్షణలకు అంకిత భావం ఉన్న కార్యకర్తలాగా నా కృషిని కొనసాగిస్తా. అ.భా.సం. అధ్యక్షుడు ఏబీకే నా కృషిని చూసి నన్ను ప్రోత్సహిస్తున్నారు. నేనూ ఇకపై నాలా భాషాభివృద్ధిని కాంక్షించే వారిని ప్రోత్సహిస్తా. నాలాంటి భావజాలంతో తెలుగు భాషాభివృద్ధిపై ఆసక్తి ఉన్నవాళ్ళందరితో కలిసి తెలుగుభాషను మరింత శక్తిమంతంగా తీర్చి దిద్దటమే నా ఆశయం. ఎవరూ పూనుకో కుంటే, ఇప్పటికి చేరని కొన్ని వేల కొత్త పదాలతో 'మహా నిఘంటువు' నిర్మాణం చేపట్టాలన్నది నా ఆకాంక్ష. మరోవైపు 50ఏళ్ళ క్రితం నాటి తెలుగు పాటల్ని సేకరించి, నేటి తరానికి మన తెలుగు పాటల గొప్పతనాన్ని, ఆయా పాటలు ఏ రాగంలో స్వరపరిచారు? ఎవరు రాశారు? వంటి వివరాలన్నింటితో మంచి పుస్తకం తేవాలని ప్రయత్నిస్తున్నా. దీనికి వి.ఎ.కె. రంగారావు గారి సహకారంతో ఇప్పటికి మొత్తం 830 పాటల్ని రాగాల వివరాలతో సేకరించా. అలాగే ప్రస్తుతం వాడుకలోని తెలుగు సామెతల్ని సేకరించి గ్రంథస్థం చేయాలని కృషి చేస్తున్నా.

ప్రశ్న: **ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగిగా మీ కార్యా లయంలో తెలుగు అమలుపై మీరు ఎలాంటి శ్రద్ధ వహిస్తున్నారు? సిబ్బందిని ఎలా మలుచుకు వస్తున్నారు. వ్యక్తిగా ఎలాంటి బాధ్యత తీసుకుంటున్నారు?**

జ: మా కార్యాలయంలో గతంలో ఇంగ్లీషులో ఉన్న అన్ని దరఖాస్తు నమూనాల్ని తెలుగు లోకి మార్పించా. మా కార్యాలయం నుంచి జరిగే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్నీ విధిగా తెలుగు లోనే నిర్వహించాలని ఆదేశించా. దాన్ని వందశాతం అమలు చేసేందుకు కృషి చేస్తున్నా. సాధ్యమైనంత వరకూ అన్ని అధికారిక కార్యక్రమాల్లో తెలుగుకు అధిక ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాం. ముఖ్యంగా న్యాయ స్థానాలతో చేసే ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలన్నీ తెలుగులోనే నిర్వహించేందుకు ప్రయత్ని స్తున్నా. సిబ్బంది అంతా తెలుగులోనే నిత్య వ్యవహారాలు నిర్వహించేందుకు వ్యక్తిగతంగా శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నాను. ❖